

03.02.2009

Kokoyön kotirekisteröinnit unihäiriöiden diagnostiikassa

KNF-Laboratoriot tarjoaa Helsingin keskustassa korkealuokkaisia unihäiriöiden kotirekisteröintejä.

Unihäiriöt ovat tavallisia työikäisillä ihmisillä. Satunnaista tai habituellia unettomuutta on kymmenillä prosentilla ihmisistä. Ns. orgaanisista unihäiriöistä uniapneasta ja kuorsauksesta kärsii jopa 5% työikäisistä ja jalkojen liikehäiriötä (levottomat jalat) on iäkkäillä ihmisillä lähes yhtä paljon. Päiväväsymys onkin tavanomainen oire esim. työterveyshuollon asiakkailla.

Unihäiriöt liittyvät useisiin somaattisiin sairauksiin, ne ovat myös kardiovaskulaarisia riskitekijöitä ja ennenkaikkea huonontavat vahvasti elämänlaatua.

Unihäiriöiden hoito on sikäli kiitollista, että lähes kaikkiin oireisiin löytyy hoitomuotoja, kun tarkka diagnoosi on tiedossa. Parantavaa hoitoa ei kaikkiin unihäiriöihin kuitenkaan löydy.

Unihäiriöpotilaita käy monien erikoisalojen lääkäreiden vastaanotolla ja **usein selvitys alkaa työterveyslääkärin vastaanoton yhteydessä.** Jatkossa voidaan tarvita korva-, keuhko-, sisätautilääkärin ja neurologin asiantuntemusta ja diagnostisten rekisteröintien osalta kliinistä neurofysiologiaa.

Unihäiriöiden diagnostiikka perustuu kuten muidenkin sairauksien osalta saatuun **anamneesiin, statuslöydöksiin ja ns. konetutkimuksiin.**

Valtaosa unihäiriöihin liittyvästä diagnostiikasta on mahdollista selvittää anamneesin avulla, mutta itse potilaat eivät tiedä suinkaan kaikkia omaan uneensa liittyviä seikkoja ja siksi kysely täytyy osittain kohdistaa myös omaisiin. **Unihäiriöiden oirekartoitusta varten on saatavissa tätä tarkoitusta varten suunniteltu kyselylomake,** joka esittää hyvin tiiviissä muodossa tärkeimmät oireet. Kyselylomakkeessa on myös päiväväsymystä kartoittavat ns. ESS kysymykset, joita esim. korvalääkärit ovat tottuneet käyttämään.

Unihäiriöiden spesifiin diagnoosiin tarvitaan joskus **kokoyön rekisteröinti eli polygrafia.** Valtaosassa orgaanisia unihäiriöitä diagnoosiin päästään kotona suoritettavalla **suppealla kokoyön polygrafialla.**

Polygrafian tulee olla kuitenkin niin monipuolinen, että sillä voidaan yhdellä mittauksella saavuttaa riittävä erotusdiagnostinen tarkkuus. Jos mittauksessa ei ole mukana nukkumisasentoa tai jalkojen liikemittausta, ei kyseisiä piirteitä voi mitenkään arvioida muiden tietojen avulla. Ilmiöiden mittaaminen useilla herkkillä antureilla parantaa tutkimuksen laatua. Samoin tulosten yhteensopivuus esim. sairaaloiden mittauslaitteiden kanssa on tärkeää.

Unenseurantalomake eli unipäiväkirja antaa täytettynä erittäin hyvän kartoituksen unirytmistä, unen kestosta ja päiväväsymyksestä. Unipäiväkirja 2-3 viikon ajalta on unettoman potilaan perusselvitys.

Unirekisteröintiä tarvitaan esitietojen viitatessa **orgaaniseen unihäiriöön, erityisesti unenaikaiseen hengityskatkotaipumukseen (uniapnea, kuorsaus) tai jalkojen liikehäiriöön.** Unirekisteröintiä varten tutkittava saa laitteen mukaan kotiin. Hänelle annetaan selkeät ohjeet sekä suullisesti että kirjallisesti siitä, kuinka anturit kiinnitetään ja irroitetaan ja hän palauttaa mittauslaitteen seuraavana aamuna. Mittaustulos analysoidaan ja poikkeavien ilmiöiden laatu ja määrä (usein lukumäärä tuntia kohti) tulostetaan. Jos lähetteen mukana on potilaan täyttämä unikysely, voidaan rekisteröintivastaukseen liittää konsultaatio –tyyppinen kliininen arvio siitä, kuinka merkityksellinen löydös on ollut ja mitä jatkotoimenpiteitä se voi vaatia. Kotona mittaus onnistuu useimmiten hyvin ja löydöksen edustavuus on hyvä.

Jatkohoidot (ml. kuorsausleikkaus ja nenän kautta annettavan ylipainehoidon aloitus) voidaan usein järjestää yksityissektorilla. **Erikoislääkärikonsultaation jälkeen tyyppillisesti oma lääkäri (esim. työterveyslääkäri) voi hoitaa jatkoseurantaa.**

Tyypillisiä **kokoyön unirekisteröintipotilaiden lähettäjiä** pääkaupunkiseudulla ovat **korvalääkärit, sisätautilääkärit, työterveyslääkärit ja neurologit.** KNF-Laboratoriot on luonut tutkimusta varten toimivan kokonaisuuden, johon kuuluu unihäiriöpotilaan esitietoja kartoittavat lomakkeet ja unipäiväkirja, unirekisteröinnin lähetetietolomake ja potilaan rekisteröinnin jälkeen täyttämä lomake.

Käytössämme on Emblettä –rekisteröintilaitte, joka on sama kuin pääkaupunkiseudun julkisen sektorin mittauksissa. Unirekisteröintilausunnot ja konsultaatiiovastaukset on antaa Kliinisen neurofysiologian erikoislääkäri ja dosentti Tapani Salmi, jolla on myös Unilääketieteen erityispätevyys.

Unirekisteröintejä suoritetaan KNF-Laboratoriot Oy:n Postitalon toimipisteessä:
Mannerheiminaukio 1 B 3.krs, 00100 Helsinki. Ajanvaraus: 010 346 5540

Tutkimus: Yöpolygrafia, ambulatorinen (Pt-PolAMb, no 1784)

Tutkimuksen hinta: 280 € Omavastuu KELAn suorakorvauksen jälkeen on 140 €.

Lausunnon saa tutkimuksen jälkeen muutamassa päivässä.

Annamme mielellämme lisätietoja KNF palveluistamme **puh. 010 346 5540.**

Lisäinformaatiota tutkimuksistamme saa myös kotivuiltamme www.knf.fi. Lomakkeita ja lähetteitä voi tulostaa kotisivuiltamme tai toimitamme niitä postitse.

Liitteet: Unirekisteröintilähete

Unipäiväkirja

Unta ja unihäiriöitä koskeva kyselylomake